

**PROGRAMA**  
**PENTRU EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL**  
**LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**  
**2015-2016**

**I. STATUTUL DISCIPLINEI**

Limba și literatura română are, în cadrul examenului de admitere în învățământul profesional, statut de disciplină obligatorie.

Prezenta programă pentru examenul de admitere în învățământul profesional la disciplina limba și literatura română vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a – a VIII-a, subiectele pentru examenul de admitere în învățământul profesional vor evalua atât competențele specifice și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare actualizate pentru clasa a VIII-a (aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării și inovării cu nr. 5097/ din 09.09.2009), cât și conținuturile din programele școlare actualizate pentru clasele a V-a – a VII-a.

Prin examenul de admitere în învățământul profesional la limba și literatura română, în evaluarea unităților de conținut care privesc domeniul *limba română (Elemente de construcție a comunicării)*, se are în vedere *viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă* a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție), de subliniere a valorilor stilistice și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare.

În evaluarea unităților de conținut ale domeniului *lectură*, sarcinile de lucru implică cerințe care privesc înțelegerea unui text dat, literar sau nonliterar (identificarea ideilor principale, a unor trăsături generale și particulare ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat sau la prima vedere, motivarea apartenenței la un gen literar), reflexive și imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidențierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere, scurte narațiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.)

Pentru competențele de receptare și de producere a mesajelor orale, profesorii vor organiza activități specifice și vor realiza evaluarea de parcurs a progresului elevilor.

**II. COMPETENȚE DE EVALUAT**

- 1. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse**
- 2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse**

## 1. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date	<ul style="list-style-type: none"> <li>- idei principale, idei secundare; ordinea logică și temporală a ideilor/a întâmplărilor dintr-un text;</li> <li>- moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog);</li> <li>- subiectul operei literare;</li> <li>- procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, metafora, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteza);</li> <li>- sensul propriu și sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat;</li> <li>- elemente de versificație (ritm, rimă, măsură metrică, vers, strofă);</li> <li>- trăsături specifice genului epic, liric și dramatic în operele literare studiate sau în texte la prima vedere;</li> <li>- texte literare; texte nonliterare.</li> </ul>
1.2. sesizarea corectitudinii și a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate, a ortografiei și punctuației	<ul style="list-style-type: none"> <li>- arhaisme, regionalisme și neologisme; cuvinte derivate, compuse sau obținute prin schimbarea valorii gramaticale/conversiune;</li> <li>- categorii semantice: sinonime, antonime, omonime; sensurile cuvintelor în contexte diferite;</li> <li>- mijloace interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale/conversiunea), familia de cuvinte;</li> <li>- despărțirea cuvintelor în silabe;</li> <li>- semne de punctuație și semne de ortografie.</li> </ul>
1.3. identificarea valorilor etice și culturale într-un text, cu exprimarea impresiilor și preferințelor	<ul style="list-style-type: none"> <li>- elemente etice și culturale în texte literare și nonliterare și exprimarea propriei atitudini față de acestea.</li> </ul>

## 2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. redactarea diverselor texte, cu scopuri și destinații diverse, adaptându-le la situația de comunicare concretă	<ul style="list-style-type: none"> <li>- elemente de redactare a unor compuneri pe o anumită temă/urmărind un plan dat sau conceput de elev; părțile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă și corectă;</li> <li>- redactarea unor texte reflexive și imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidențierea unor trăsături ale unui obiect (peisaj, operă de artă, persoană)- într-o descriere;</li> <li>- redactarea unor texte argumentative (susținerea preferințelor și a opiniilor); redactarea unor compuneri având ca suport texte literare studiate sau la prima vedere – rezumat, caracterizare de personaj;</li> <li>- motivarea apartenenței unui text studiat sau la prima vedere la un gen literar;</li> <li>- prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvențe din texte la prima vedere, pe baza unor cerințe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificație etc.).</li> </ul>
2.2. utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoștințelor de lexic și de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice și de punctuație	<ul style="list-style-type: none"> <li>- elemente de lexic studiate în clasele V - VIII;</li> <li>- aplicarea corectă a cunoștințelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă;</li> <li>- folosirea corectă a semnelor de punctuație la nivelul propoziției și al frazei.</li> </ul>